
Raport o sytuacji mikro i małych firm w roku 2016 w Polsce i województwie kujawsko-pomorskim

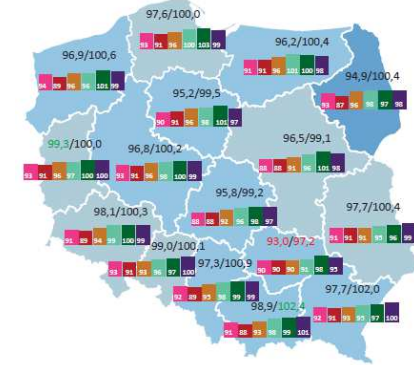
Jakub Fulara, Departament Klienta Biznesowego

Bydgoszcz, 24 kwietnia 2017



Plan prezentacji

- Wyniki ogólnopolskie Raportu



- Wyniki dla Kujawsko-Pomorskiego



- Temat specjalny - inwestycje



Siódmy raport Banku Pekao SA o sytuacji mikro i małych firm

- 6 903 wywiady z właścicielami firm
- Badanie prowadzone we wrześniu i październiku 2016 r.
- 71 pytań - ponad 400 tysięcy odpowiedzi
- Wyniki na poziomie krajowym, regionalnym (16 województw) i lokalnym (66 podregionów)

Temat specjalny: inwestycje

- 9 eksperckich artykułów o inwestycjach w środki trwałe i kapitał ludzki
- 16 konferencji regionalnych we współpracy z marszałkami województw (marzec-kwiecień 2017)



Mikro firmy – przedsiębiorstwa zatrudniające **do 9 pracowników**
Małe firmy – przedsiębiorstwa zatrudniające **do 49 pracowników**



Wskaźnik koniunktury mikro i małych przedsiębiorstw na poziomie 96,7 pkt
(drugi wynik w ciągu ostatnich 7 lat - wyższy o +3,0 pkt vs. średnia z 2010-2015)

Ogólny Wskaźnik Koniunktury Mikro i Małych Firm - syntetyczna miara nastrojów właścicieli firm

8 pytań dotyczących oceny (1) ostatnich i (2) przyszłych 12 miesięcy:

1. Ocena sytuacji gospodarczej
2. Ocena sytuacji branży
3. Ocena sytuacji firmy
4. Ocena przychodów firmy
5. Ocena wyniku finansowego firmy
6. Ocena zatrudnienia
7. Ocena dostępności finansowania zewnętrznego
8. Ocena długości oczekiwania na zapłatę

2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016

Łącznie **ponad 110 tysięcy odpowiedzi**

- 1,6 pkt

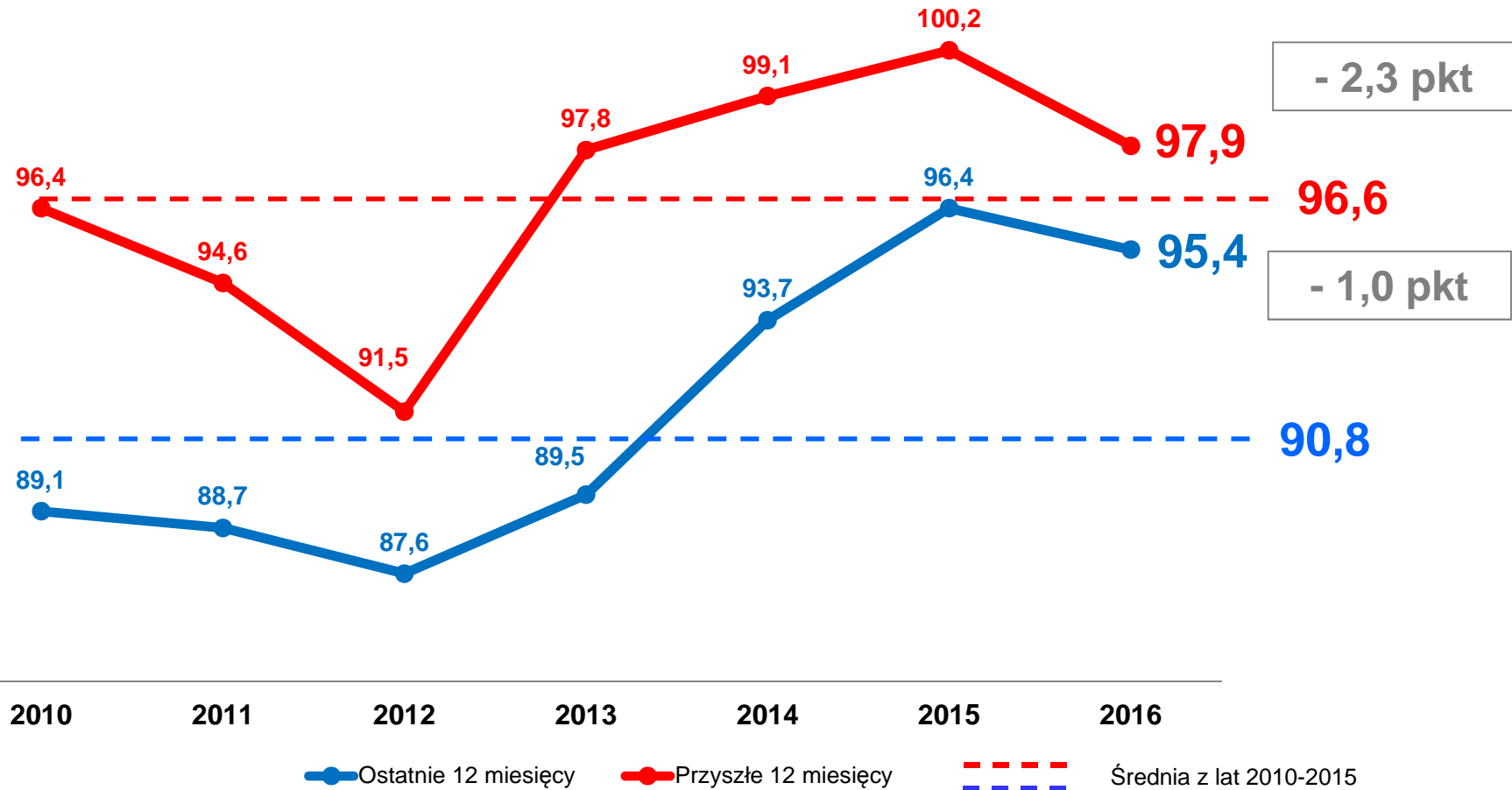
+ 3,0 pkt

+ 7,2 pkt



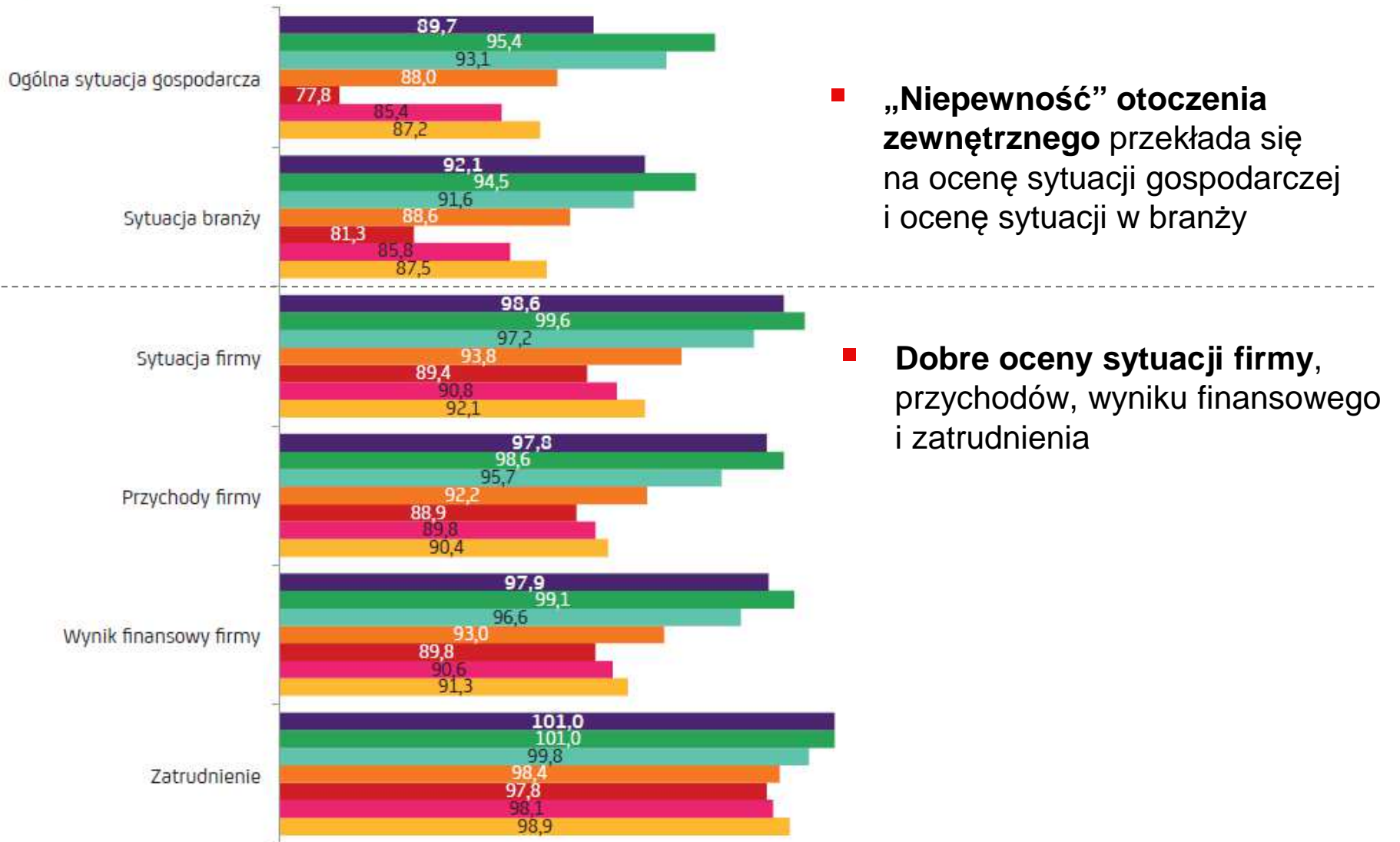
Niepewność otoczenia zewnętrznego wpływa na "schłodzenie" oczekiwań przedsiębiorców na przyszłość

Ogólny Wskaźnik Koniunktury Mikro i Małych Firm



- Stabilna sytuacja w przypadku mikro firm działających lokalnie, a spadek wskaźnika wśród małych firm działających na szczeblu kraju i międzynarodowym

Przedsiębiorcy znacznie lepiej oceniają obszary związane bezpośrednio z firmą



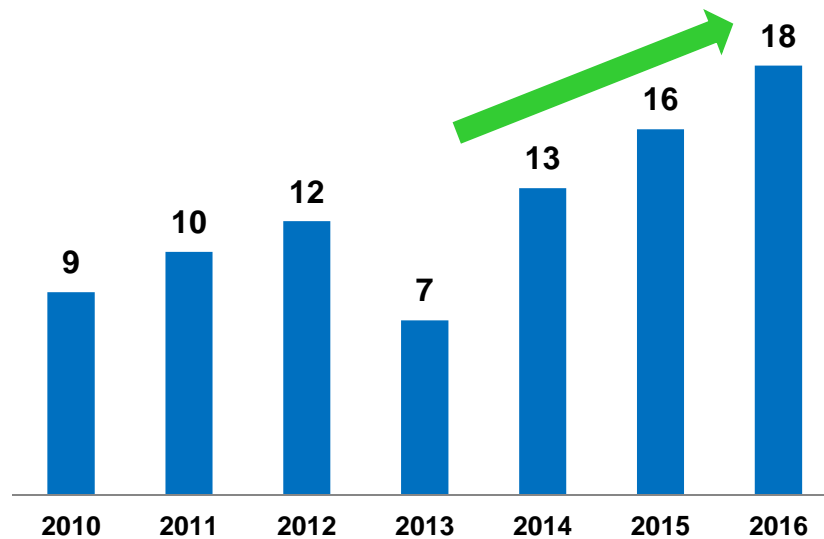
■ „Niepewność” otoczenia zewnętrznego przekłada się na ocenę sytuacji gospodarczej i ocenę sytuacji w branży

■ Dobre oceny sytuacji firmy, przychodów, wyniku finansowego i zatrudnienia

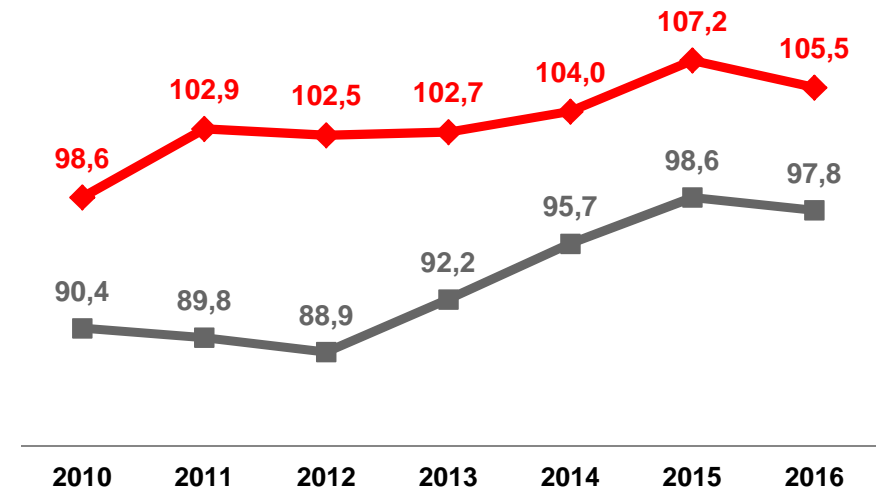


Coraz większe grono mikro i małych firm czerpie korzyści z eksportu przy istotnie wyższej (+ 8 pkt) ocenie przychodów z eksportu niż przychody ogółem

Odsetek eksportujących mikro i małych firm



Ocena przychodów z eksportu i przychodów ogółem



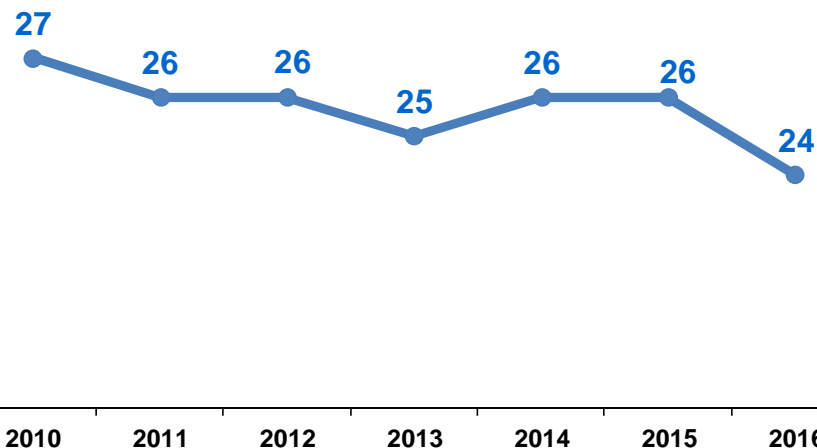
—◆— Ocena przychodów z eksportu —■— Ocena przychodów

- Działalność eksportową w 2016 roku deklarowało **18% mikro** i **37% małych firm**
- Oczekiwana kontynuacja trendu – **19% firm deklaruje prowadzenie działalności eksportowej w 2017 roku**

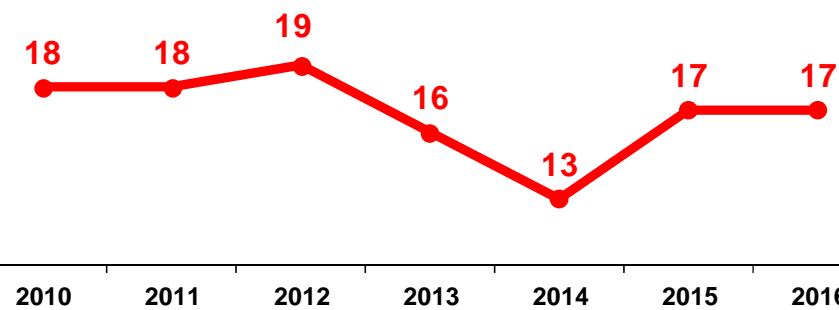


Konieczne jest zwiększenie innowacyjności polskich mikro i małych firm w zmieniającym się otoczeniu i przy rosnących oczekiwaniach klientów

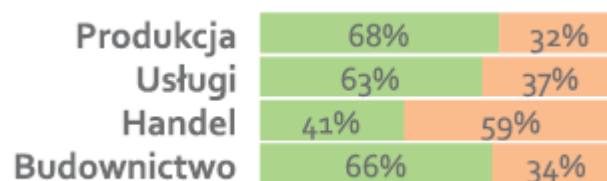
Odsetek firm wdrażających w ostatnich 12 miesiącach **innowacje produktowe**



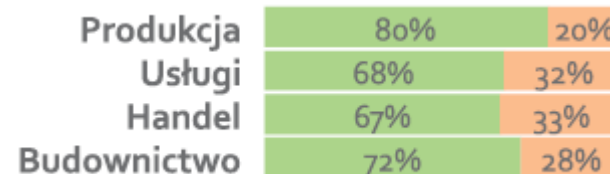
Odsetek firm wdrażających w ostatnich 12 miesiącach **innowacje procesowe**



- Większość projektów innowacyjnych związanych z wydatkami inwestycyjnymi
 - innowacje produktowe**
 - innowacje procesowe**



■ Tak ■ Nie

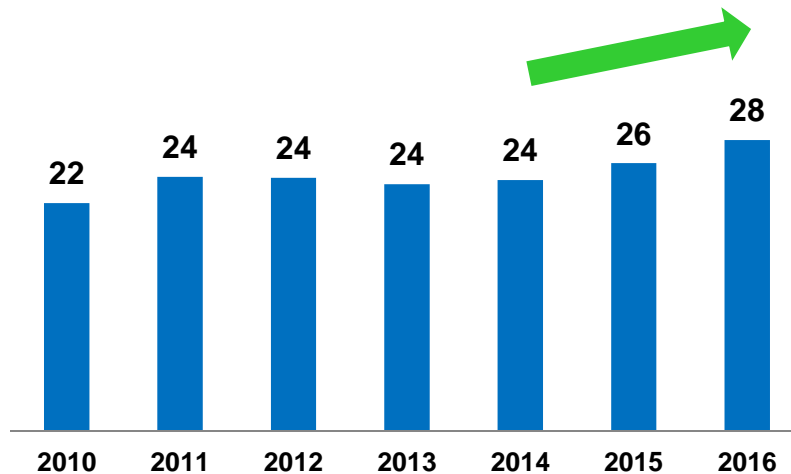


- Zwiększają się nakłady na innowacje i są one coraz częściej finansowane kredytem (16% vs. 10% w 2015) oraz leasingiem (8% vs. 4% w roku 2015)

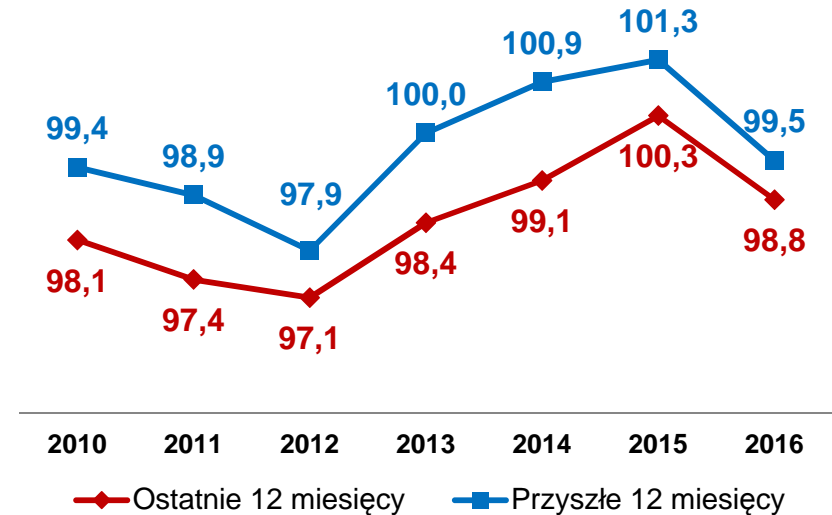


Mikro i małe firmy coraz częściej korzystają z finansowania zewnętrznego

Odsetek firm korzystających w ostatnich 12 miesiącach z kredytu na finansowanie bieżącej działalności



Ocena dostępności zewnętrznego finansowania



- Dostęp do zewnętrznego finansowania jest obok zatrudnienia najlepiej ocenianym obszarem wchodzącym w skład Ogólnego Wskaźnika Koniunktury
- Jakość usług doradczych świadczonych przez banki w zakresie kredytów z oceną 103 pkt.
- W ostatnich 2 latach istotnie zmniejszyła się liczba firm wskazujących na niechęć do finansowania zewnętrznego i tańszy koszt kapitału własnego



Plan prezentacji

- Wyniki ogólnopolskie Raportu



- Wyniki dla Kujawsko-Pomorskiego



- Temat specjalny - inwestycje



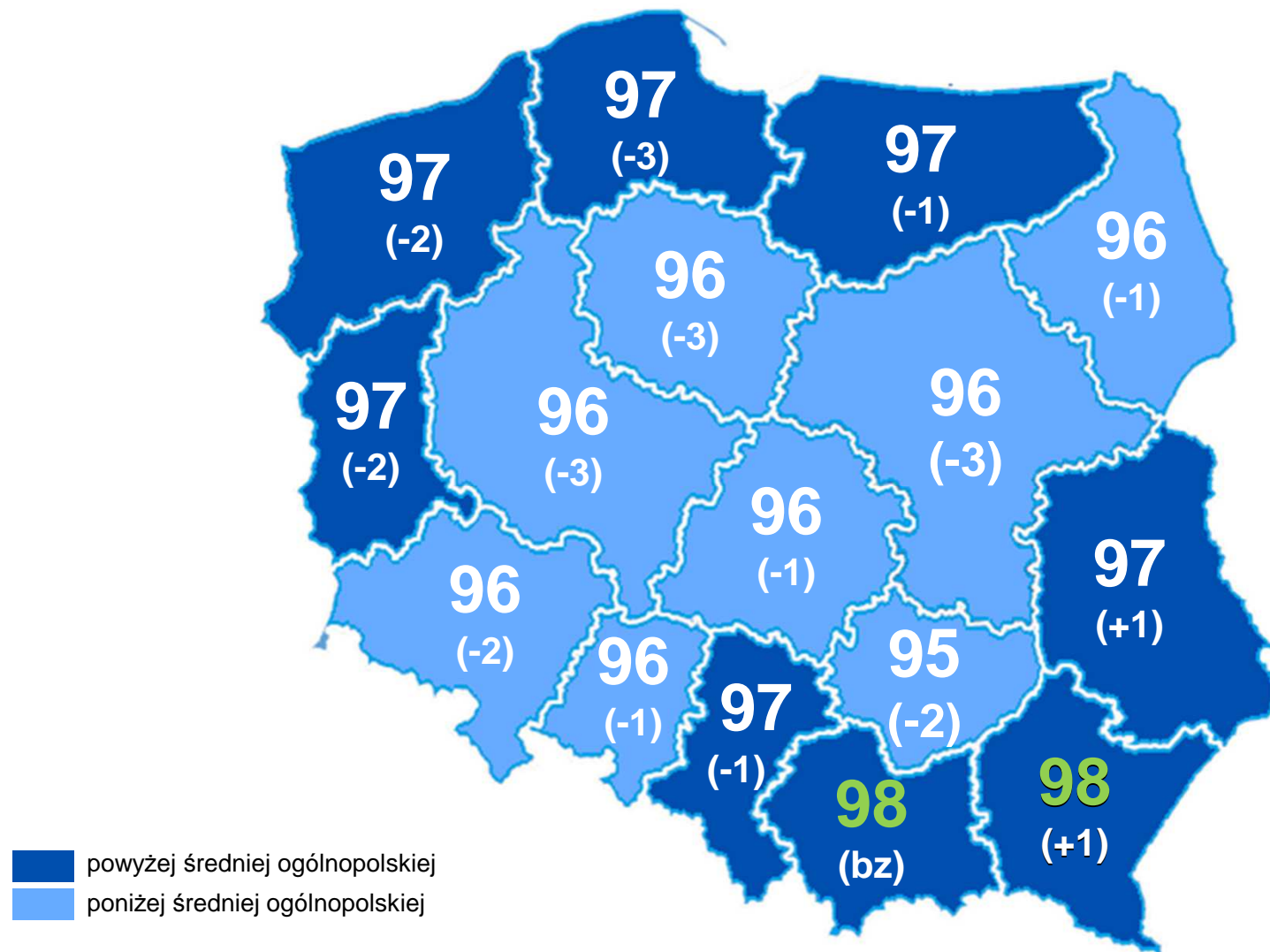
314 firm z województwa kujawsko-pomorskiego wzięło udział w badaniu



- 3 podregiony:
 - **bydgosko-toruński**
 - **grudziądzki**
 - **włocławski**

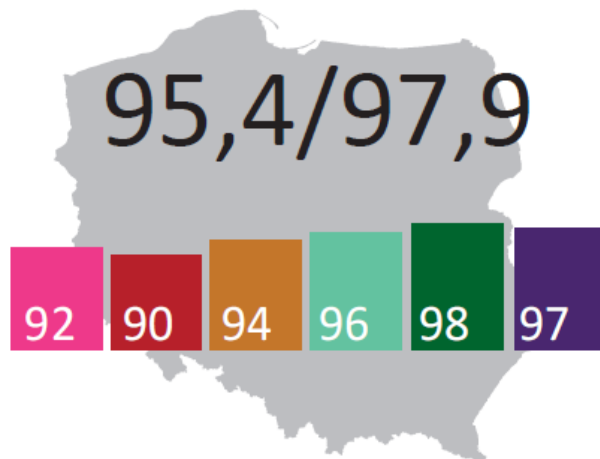


Ogólny Wskaźnik Koniunktury najwyższy w Małopolsce i na Podkarpaciu.
Wskaźnik dla Kujawsko-Pomorskiego (96,3 pkt.) dwunastym wynikiem w kraju.



Ogólny Wskaźnik Koniunktury najwyższy w Bydgoszczy i Toruniu

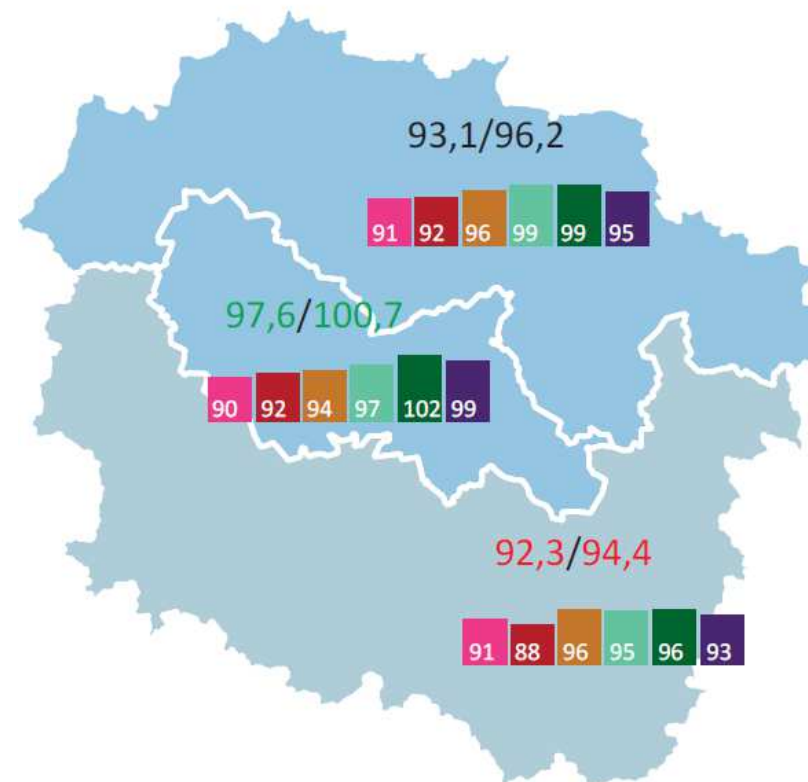
Wskaźnik koniunktury dla kraju



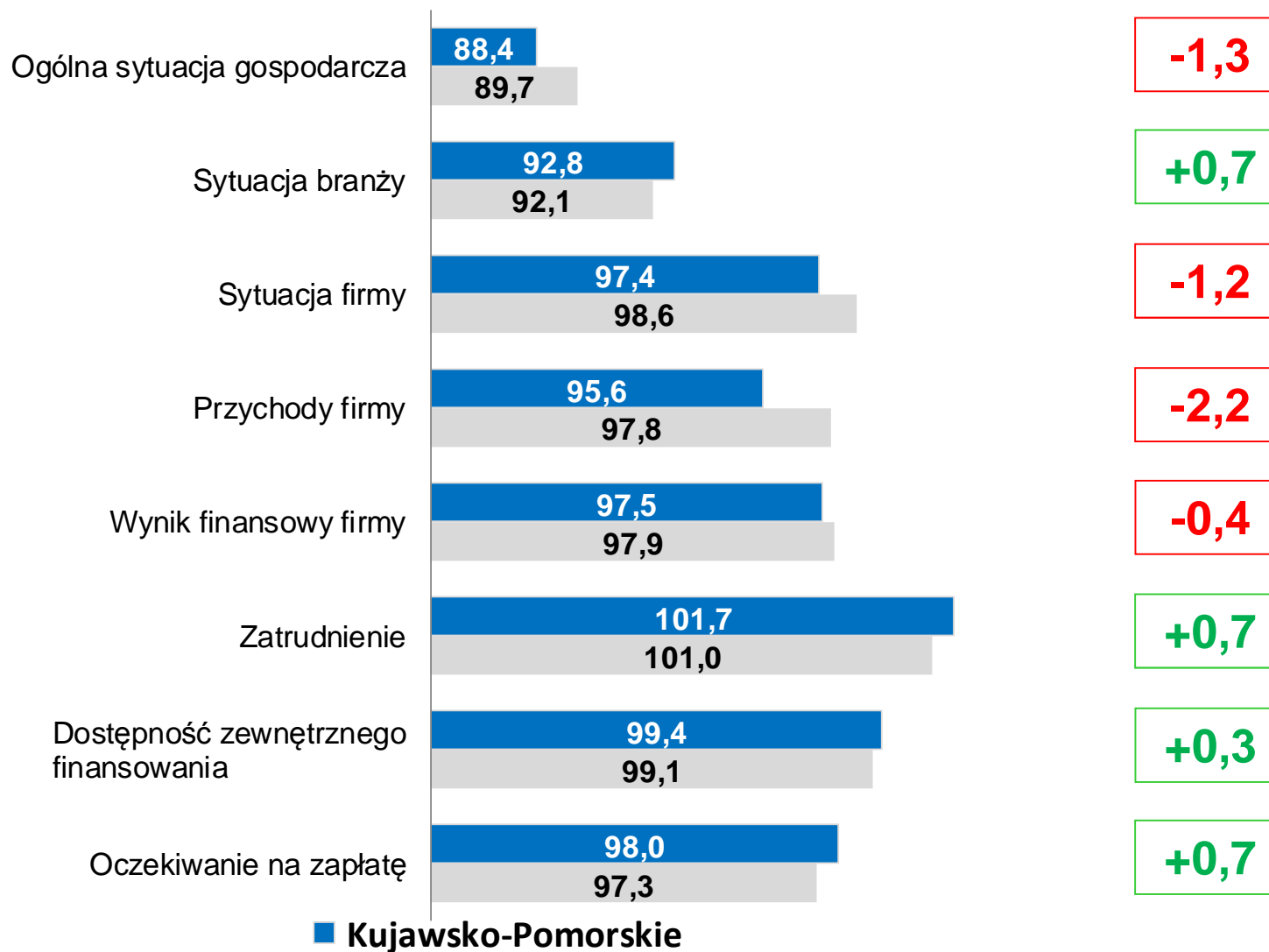
Wskaźnik koniunktury dla kujawsko-pomorskiego



Wskaźnik koniunktury dla podregionów



Przedsiębiorcy z Kujawsko-Pomorskiego bardzo wysoko ocenili zatrudnienie i dostępność do finansowania zewnętrznego. Niżej od średniej sytuację firmy i finanse



18% kujawsko-pomorskich mikro i małych firm prowadziło działalność eksportową w ostatnim roku

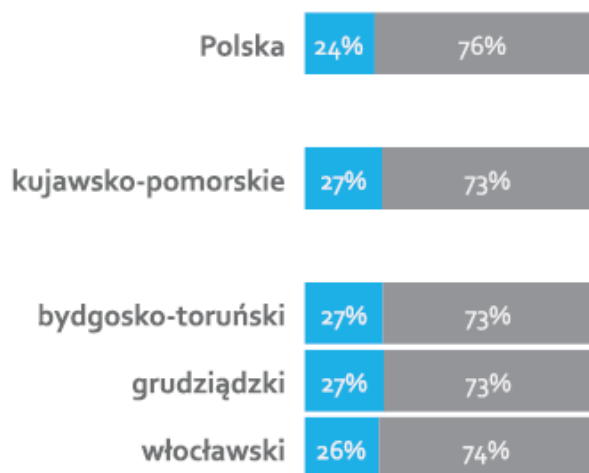


- Wzrost odsetka eksporterów o 6 p.p. w porównaniu z rokiem 2015
- W roku 2017 planowany wzrost odsetka eksportujących firm
- Wyraźnie przewaga w Bydgoszczy i Toruniu

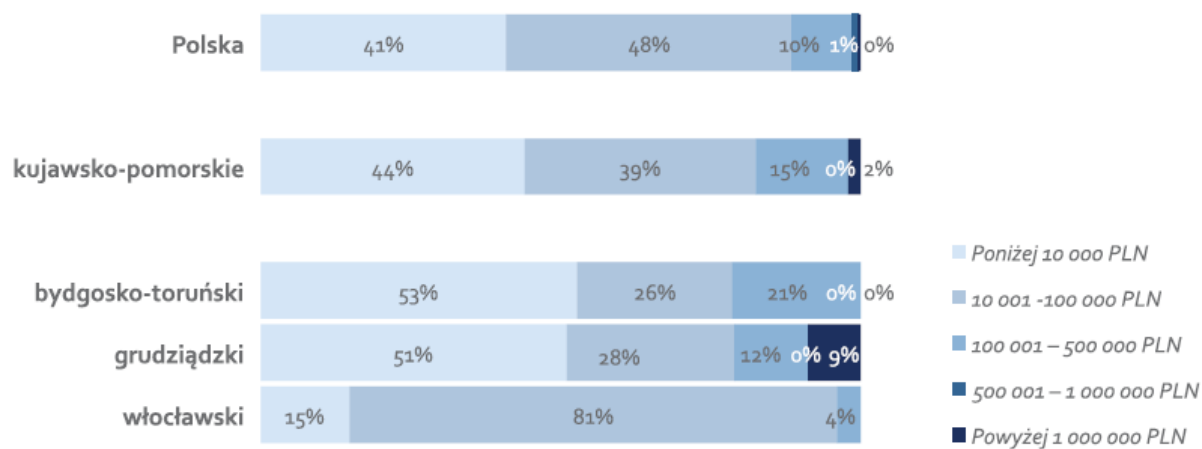
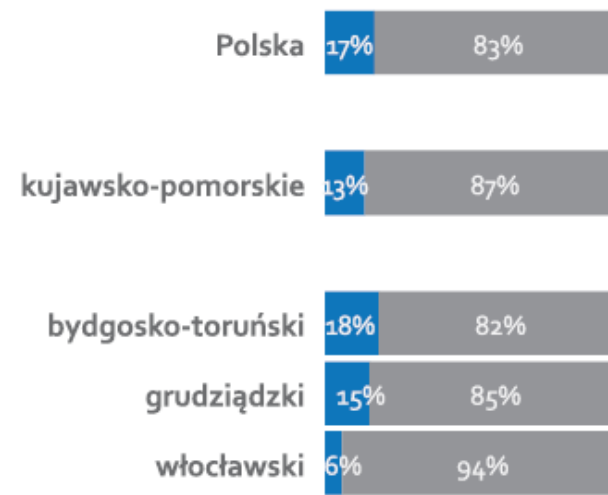


Odsetek innowacyjnych firm oraz nakłady na innowacje produktowe zbliżone do średniej krajowej

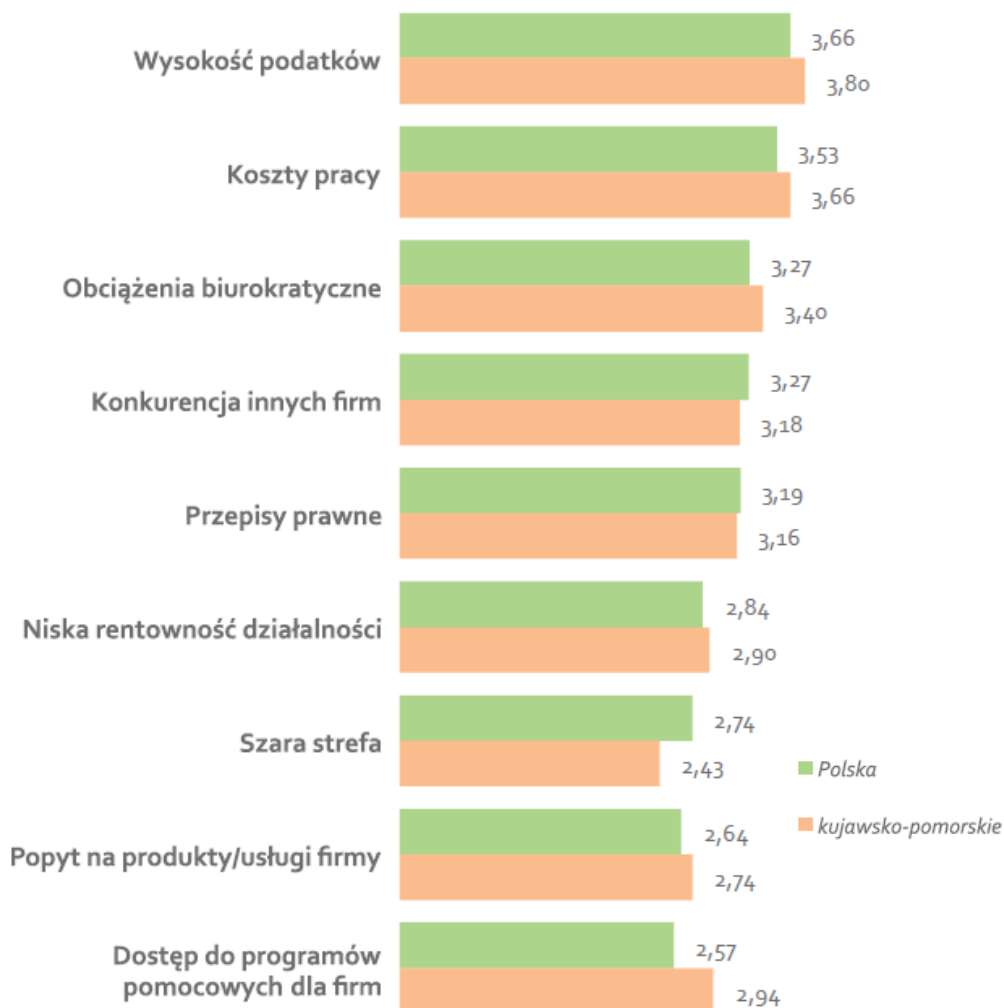
Innowacje produktowe



Innowacje procesowe

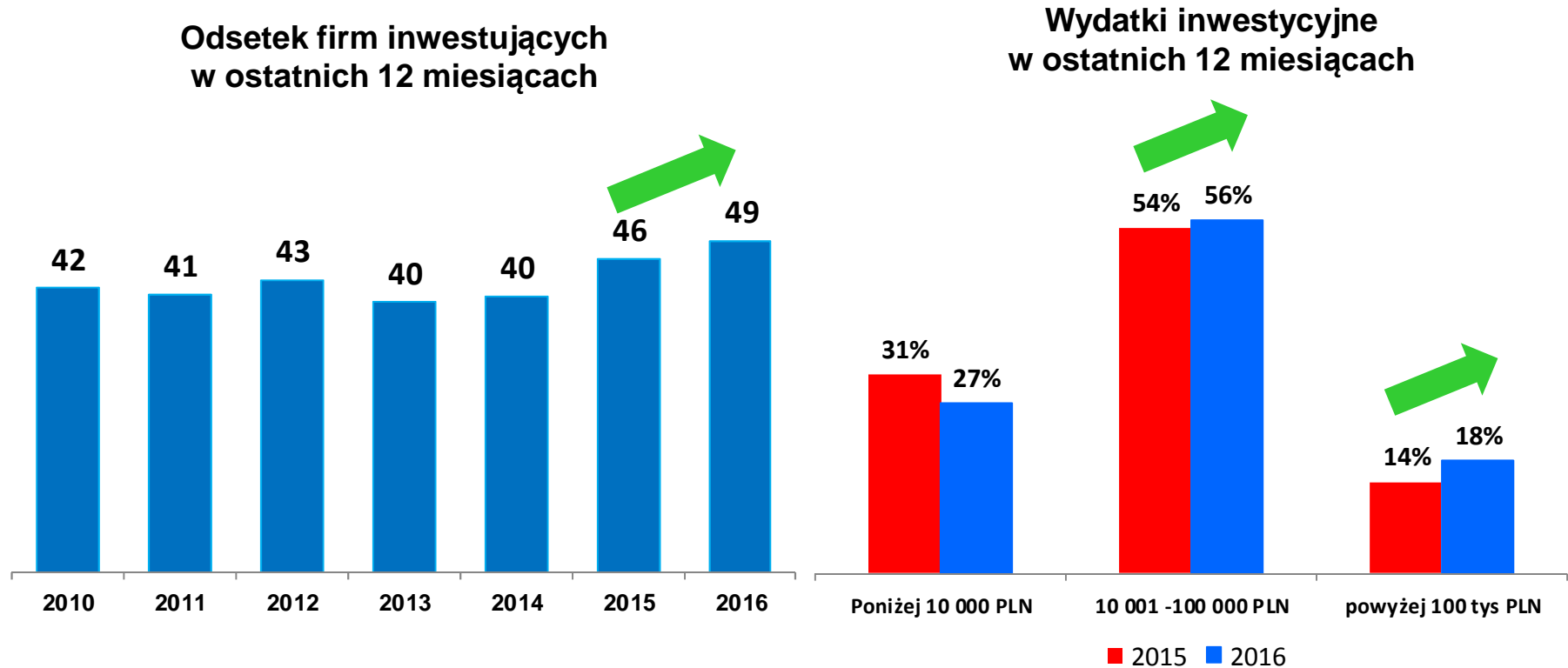


Najważniejsze bariery rozwoju firm w Kujawsko-Pomorskim – wysokość podatków, konkurencja innych firm i koszty pracy



- Średnia wartość barier w Polsce o 0,03 pkt. wyższa niż rok temu (**2,78 pkt.**)
- Średnia barier w kujawsko-pomorskim (**2,83 pkt.**) wyższa od średniej krajowej,
- W porównaniu z rokiem 2015 w kujawsko-pomorskim średnia z barier wzrosła (w 2015 = 2,69)

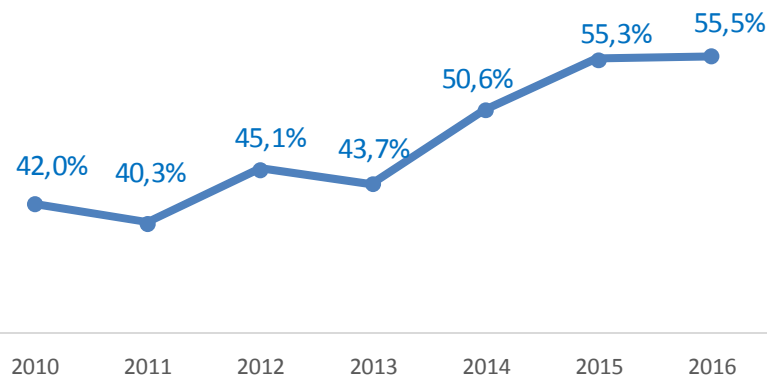
Mikro i małe firmy myślą o swoim rozwoju - zauważalny wzrost odsetka inwestujących i wzrost wartości nakładów



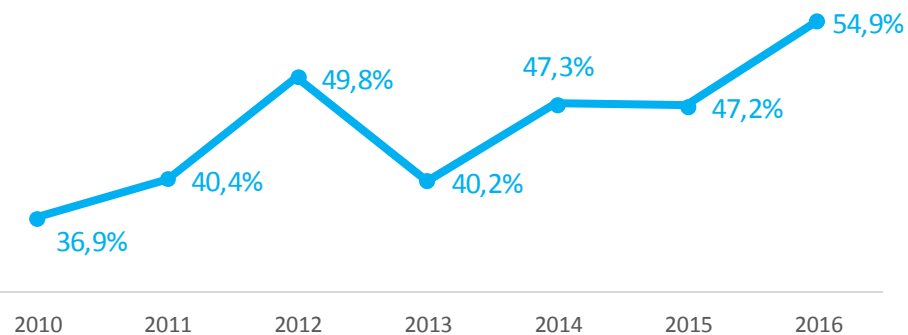
- **Projekty inwestycyjne zrealizowało 65% małych firm i 48% mikro firm**
- W kolejnych 12 miesiącach inwestycje deklaruje 39% badanych, ale co roku ten odsetek realnie jest wyższy od deklaracji o około +10 p.p.
- **W finansowaniu inwestycji zwiększa się rola finansowania zewnętrznego** 19% kredyt bankowy (+1 p.p.) i 17% leasing (+4 p.p.) i planowany dalszy wzrost w 2017 r.

Pozytywny trend zwiększenia liczby inwestujących mikro i małych firm we wszystkich badanych branżach

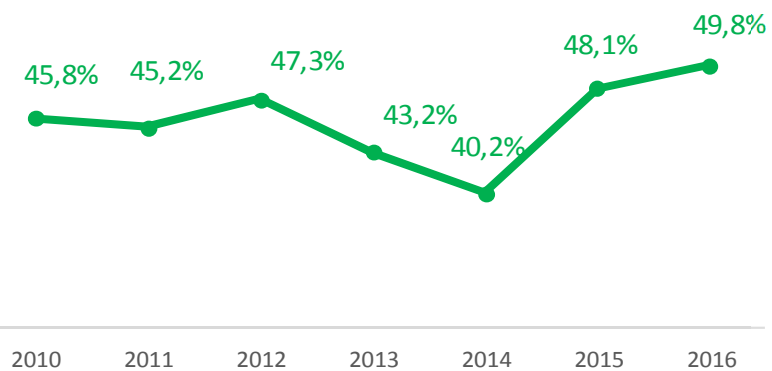
Produkcja



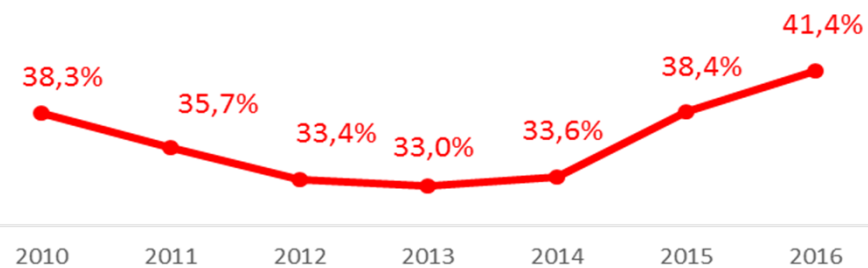
Budownictwo



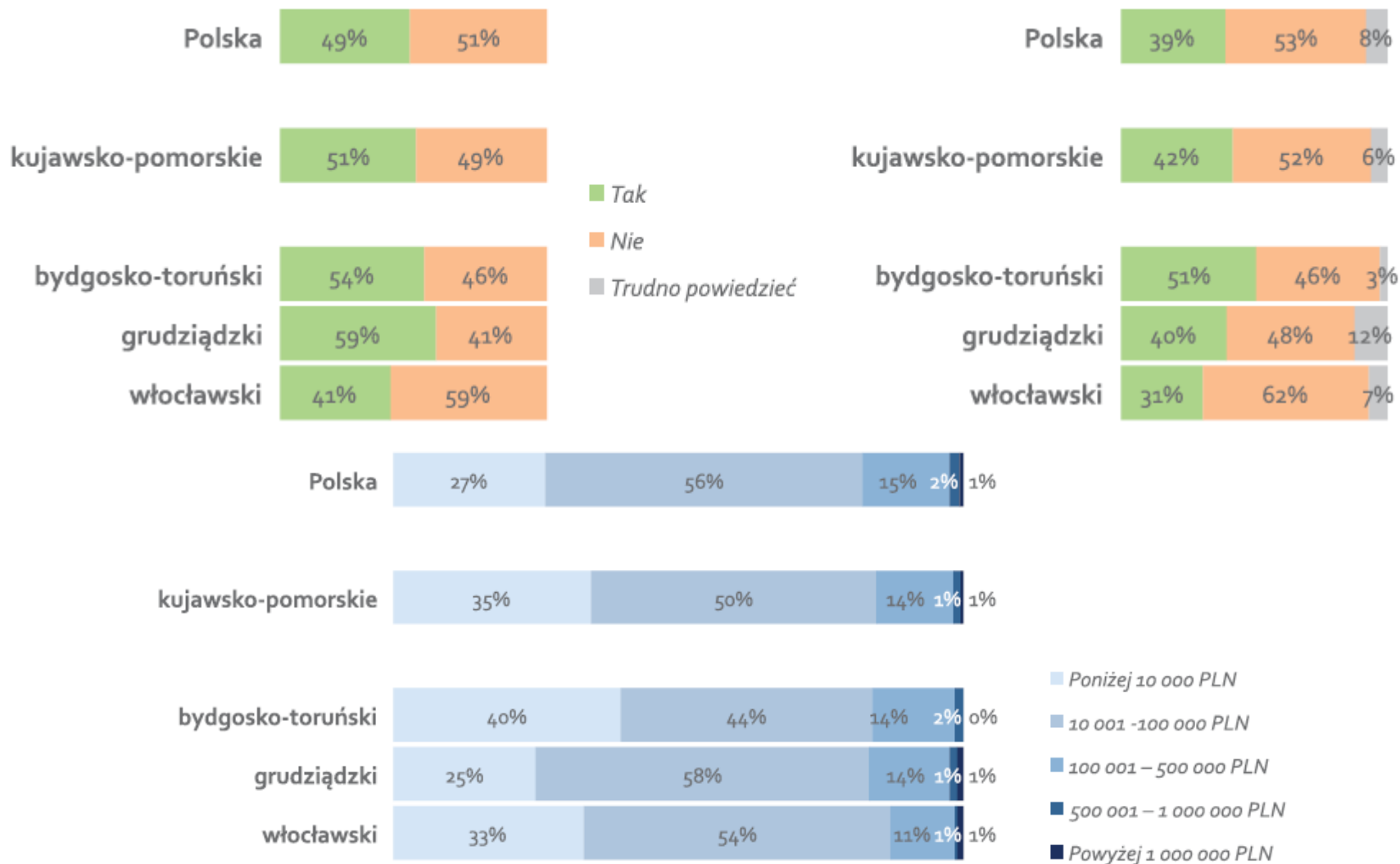
Usługi



Handel

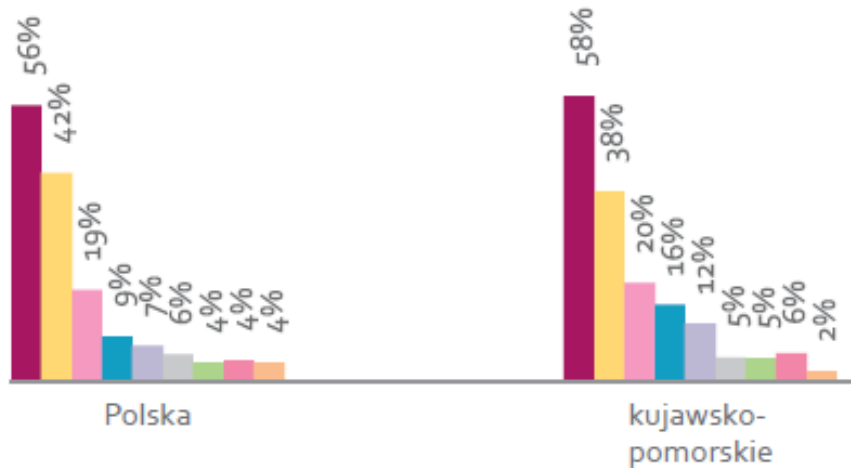


W roku 2016 odsetek inwestujących firm i nakłady inwestycyjne były w kujawsko-pomorskim wyższe niż w kraju

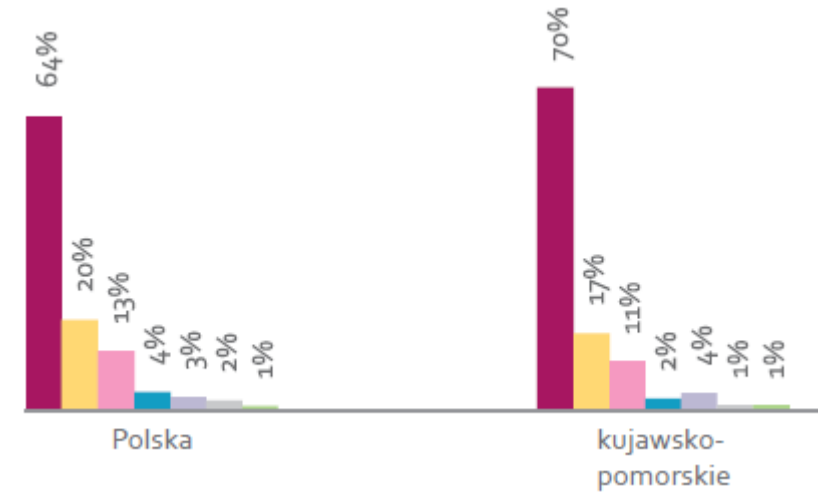


Dlaczego firmy w ostatnim roku (nie) inwestowały?

Przyczyny realizacji projektów inwestycyjnych



Przyczyny braku projektów inwestycyjnych



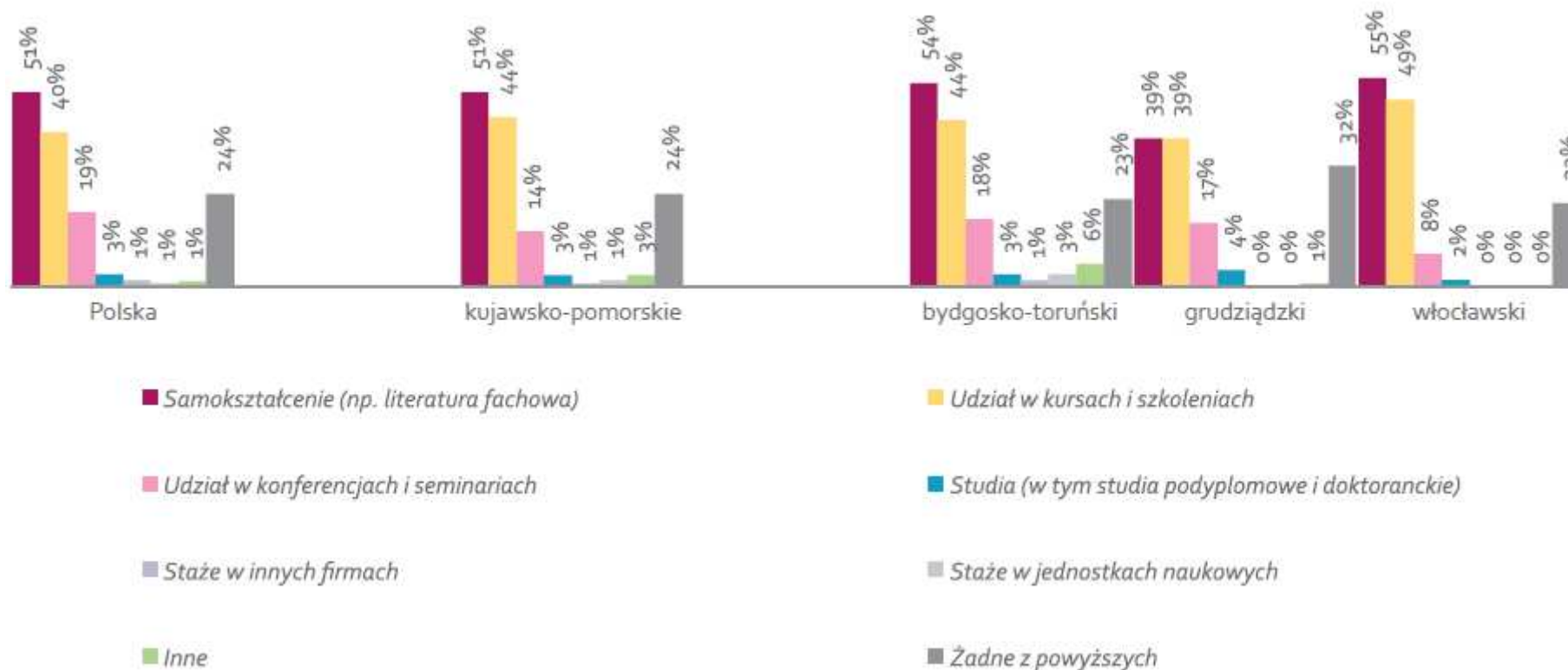
- *Poprawa efektywności*
- *Konieczność wymiany przestarzałych środków trwałych*
- *Popyt na produkty/usługi firmy na rynku krajowym*
- *Dobra sytuacja finansowa firmy*
- *Korzystne warunki realizacji inwestycji*
- *Popyt na produkty/usługi firmy zagranicą*
- *Dobra dostępność finansowania zewnętrznego*
- *Poprawa konkurencyjności (np. poszerzenie działalności, przebranżowienie)*
- *Inne*

- *Nie było takiej potrzeby*
- *Sytuacja finansowa firmy nie pozwalała na prowadzenie inwestycji*
- *Niepewna sytuacja zewnętrzna*
- *Brak możliwości skorzystania z finansowania zewnętrznego na pokrycie kosztów*
- *Brak perspektyw rozwoju*
- *Inne*
- *Trudno powiedzieć*



Samokształcenie oraz kursy i szkolenia najpopularniejszymi formami podnoszenia kwalifikacji przez właścicieli firm

Sposoby podnoszenia kwalifikacji związanych z prowadzeniem firmy przez właścicieli przedsiębiorstw w ostatnich 12 miesiącach

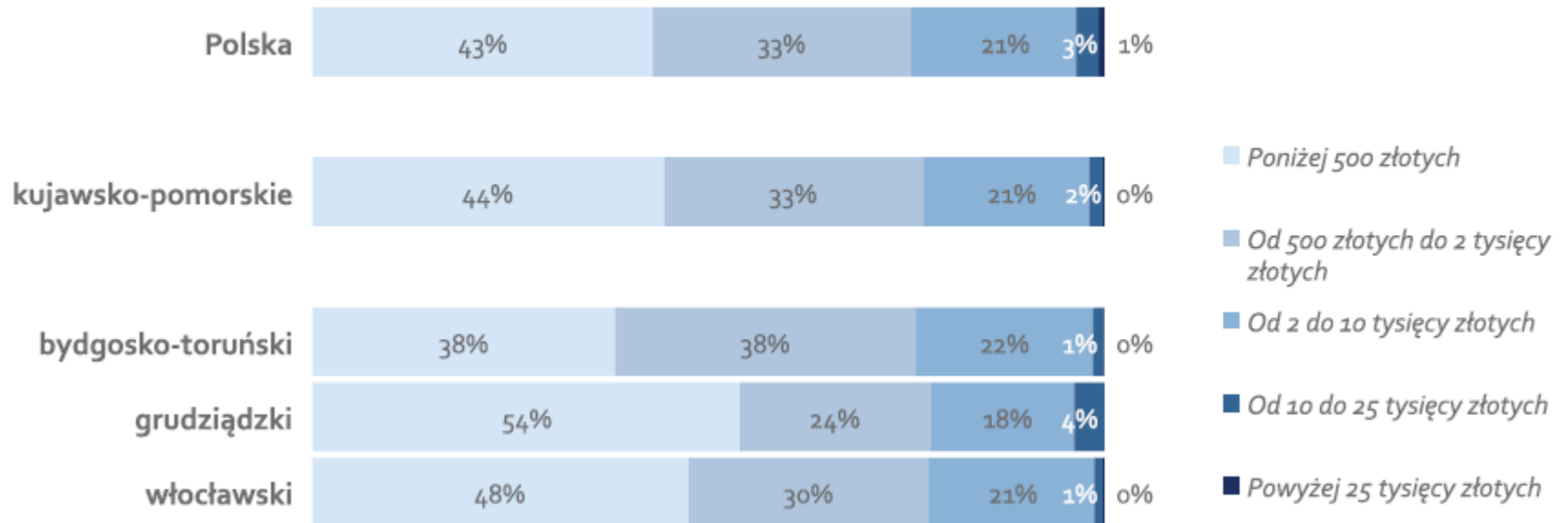


Właściciele firm dostrzegają też potrzebę podnoszenia kwalifikacji, gdyż wzrost kompetencji i umiejętności to sposób na poprawę wydajności



Nakłady na kapitał ludzki w województwie kujawsko-pomorskim zbliżone do średniej ogólnopolskiej

Nakłady poniesione na podnoszenie kwalifikacji właścicieli i pracowników firmy w ostatnich 12 miesiącach



- 77% rocznych wydatków na kapitał ludzki w kujawsko-pomorskim poniżej 2 tys. PLN (wobec 76% w Polsce)



Wsparcie dla inwestycji mikro i małych firm - oferta kredytów Banku Pekao z instrumentami zabezpieczającymi w postaci gwarancji



- atrakcyjne rozwiązania kredytowe dla inwestujących firm
 - kredyty na finansowanie inwestycji / kredyty preferencyjne
 - Pożyczka Ekspresowa Biznes – na dowolny cel biznesowy
 - oferta leasingu dostępna w Oddziałach



- gwarancje de minimis,
- gwarancje COSME z regwarancją Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego,
- współpraca z regionalnymi i lokalnymi funduszami poręczeniowymi
- gwarancje dla innowacyjnych firm
- już wkrótce w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.



- 1,9 mld PLN kredytów inwestycyjnych z gwarancją EFI udzielonych w Pekao w ramach CIP (Competitiveness & Innovation) i RSI (Risk Sharing Instrument),
- gwarancje kredytów obrotowych i inwestycyjnych dla startupów
- już wkrótce w ramach programu EaSI,
- Bank ubiega się o linię gwarancyjną kredytów inwestycyjnych w ramach programu COSME.



Co jeszcze w raporcie?

- **Inwestycje przedsiębiorstw z punktu widzenia polskiej gospodarki,**
- **Preferencyjny kredyt i leasing jako źródło finansowania inwestycji,**
- **Najczęstsze błędy w inwestowaniu i jak ich uniknąć,**
- **Jak przygotować innowacyjne przedsięwzięcie,**
- **Rynek pracy w Polsce okiem makroekonomisty i przedsiębiorcy,**
- **Cyfrowy potencjał polskich firm,**
- **Zarządzanie wiekiem jako istotny element polityki kadrowej firm,**
- **Sylwetki 10 firm realizujących projekty inwestycyjne finansowane przez Bank Pekao SA.**



Dziękuję za uwagę

Jakub Fulara
Departament Klienta Biznesowego
Biuro Funduszy Unii Europejskiej i Programów Publicznych

Raporty z lat 2010-2016 dostępne na: www.pekao.com.pl/mis
